

פרשת תולדות תשע"ב כי ציד בפיו

רש"י
(כז) **ויגדלו הנערים ויהי עשו** - כל זמן שהיו קטנים לא היו נכרים במעשיהם ואין אדם מדקדק בהם מה טיבם, כיון שנעשו בני פירש עשרה שנה זה פירש לבתי מדרשות וזה פירש לעבודה זרה: **יודע ציד** - לצוד ולרמות את אביו בפיו, ושואלו אבא היאך מעשרין את המלח ואת התבן, כסבור אביו שהוא מדקדק במצות: **איש שדה** - כמשמעו אדם בטל וצודה בקשתו חיות ועופות: **תם** - אינו בקי בכל אלה, אלא כלבו כן פיו. מי שאינו חריף לרמות קרוי תם: **ישב אהלים** - אהלו של שם ואהלו של עבר: (כח) **בפיו** - כתרגומו בפיו של יצחק. ומדרשו בפיו של עשו שהיה צד אותו ומרמהו בדבריו: (כט) **ויזד** - לשון **הלעיטני האדם** - עדשים אדומות, ואותו היום מת אברהם שלא יראה את עשו בן בנו יוצא לתרבות רעה, ואין זו שיבה טובה שהבטיחו הקב"ה, לפיכך קצר הקב"ה חמש שנים משנותיו, שיצחק חי מאה ושמונים שנה וזה מאה שבעים וחמש שנה, ובישל יעקב עדשים להברות את האבל. ולמה עדשים, שדומות לגלגל שהאבלות גלגל החוזר בעולם (ועוד מה עדשים אין להם פה כך האבל אין לו פה שאסור לדבר. ולפיכך המנהג להברות את האבל בתחלת מאכלו ביצים שהם עגולים ואין להם פה, כך אבל אין לו פה כדאמרין במועד קטן (בא ב) אבל כל שלשה ימים הראשונים אינו משיב שלום לכל אדם וכל שכן שאינו שואל בתחלה, משלשה ועד שבעה משיב ואינו שואל וכו'): (לא) **מכרה כיום** - כתרגומו כיום דילהן, כיום שהוא ברור, כך מכור לי מכירה ברורה: **בכרתך** - לפי שהעבודה בבכורות, אמר יעקב אין רשע זה כדאי שיקריב להקב"ה: (לב) **הנה אנכי הולך למות** - (מתנודדת והולכת היא הבכורה שלא תהא כל עת העבודה בבכורות כי שבט לוי יטול אותה ועוד) אמר עשו מה טיבה של עבודה זו, אמר לו כמה אזהרות ועונשין ומיתות תלוין בה, כאותה ששנינו אלו הן שבמיתה שתויי יין, ופרועי ראש. אמר אני הולך למות על ידה, אם כן מה חפץ לי בה: (לד) **ויבז עשו** - העיד הכתוב על רשעו שביזה עבודתו של מקום:

בראשית פרק כה
(כז) **ויגדלו הנערים ויהי עשו איש ידע ציד איש שדה ויעקב איש תם ישב אהלים**: (כח) **ויאָהב יצחק את עשו כי ציד בפיו ורַבְקָה אֵהָבֵת אֶת יַעֲקֹב**: (כט) **ויזָד יַעֲקֹב נֶזֶד וַיֵּבֵא עֵשָׂו מִן הַשָּׂדֶה וְהוּא עֵיף**: (ל) **וַיֹּאמֶר עֵשָׂו אֶל יַעֲקֹב הֲלַעֲיִטְנִי נָא מִן הָאָדָם הָאָדָם הִזָּה פִּי עֵיף אֲנִי עַל כֵּן קָרָא שְׁמוֹ אָדָם**: (לא) **וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב מַכְרָה כִּיֹּסֵם אֶת בְּכֹרְתְךָ לִי**: (לב) **וַיֹּאמֶר עֵשָׂו הֲנֵה אֲנִי הוֹלֵךְ לְמוֹת וְלִמָּחָה הֲנֵה לִי בְכֹרָה**: (לג) **וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב הַשְׂבָּעָה לִּי פִּיֹס וַיִּשָּׁבַע לוֹ וַיִּמְכֹּר אֶת בְּכֹרְתוֹ לְיַעֲקֹב**: (לד) **וַיַּעֲקֹב נָתַן לְעֵשָׂו לֶחֶם וַיַּזִּד עַדְשִׁים וַיֵּאֱכַל וַיִּשְׁתַּ וַיִּקֶּם וַיִּלָּךְ וַיֵּבֵז עֵשָׂו אֶת הַבְּכֹרָה**:

מדרש תנחומא - פרשת תולדות סימן ח

ד"א ויהי כי זקן יצחק. זש"ה אבן חן השוחד בעיני בעליו אל כל אשר יפנה ישכיל (משלי יז ח), אל תאמר כן אלא האבן הוא השוחד בעיני בעליו, בא וראה מה אמר עולתו של הקב"ה לא היה ראוי שיכהה בעיניו, אדם שהוא נותן נפשו על שמו של הקב"ה ונעקד על גבי המזבח היה צריך שיכהו עיניו, אלא אמר הקב"ה הכתבתי בתורתך ושוחד לא תקח (שמות כג ח), למה כי השוחד יעור עיני חכמים (דברים טז יט), ונטל שוחד מעשו והכהיתי את עיניו, ומה אם יצחק הצדיק על שנטל שוחד מבנו כהו עיניו, מי שהוא נטל שוחד מן אחרים על אחת כמה וכמה, לפיכך נאמר אבן חן השוחד, לפיכך ויהי כי זקן יצחק ותכהיו. לשון רומיית הלא נאמר בכאן. ויאמר אליו בני ויאמר אליו הנני (בראשית כז א), ורוח הקודש צווחת כי יחנן קולו אל תאמין בו כי שבע תועבות בלבו (משלי כו כה). ז' מקדשות עתידין ליחרב, אוהל מועד וגלגל ושילה ונוב וגבעון ובנין ראשון ובנין שני, לכך כי שבע תועבות בלבו. ד"א הורג את עשרת השבטים ומלכי ישראל הרי שתיים, הורג שבט יהודה ובנימין הרי ד', הורג הכהנים והלויים ומלכות בית דוד הרי ז', כי שבע תועבות בלבו.

Rabbi Brovender's Shiur is sponsored by Dr. Bernard & Robin Cohen

Visit www.atid.org/shiur for audio recordings, Podcasts, or to sign-up to receive sources in advance.

Visit www.WebYeshiva.org to sign up for Rabbi Brovender's fully interactive, online Yeshiva.

ספר מי השילוח - פרשת תולדות

ויאהב יצחק את עשו כי ציד בפיו. ונתפרש שהי' צד את אביו האיך מעשרין את המלח ואת התבן. והנה אין לחשוב את הדבר כפשוטו כי בטח לא טעה יצחק אבינו בו, באם הי' רמאי מפורש, אך שמתחילה הי' שניהם שוים אנשים גדולים, ורק שדעת עשו הי' ליפות אי"ע לפני אביו כדי שישא חן בעיניו למען יתפלל עבורו להש"י שיתן חכמה בלבו, ויעקב הלך בתומו ואמר למה לי זאת אם אני הגון בעיני הש"י יתן בלב אבי יצחק שיתפלל עבורי אליו, ולא הי' ישר בעיני דרכו של עשו כי דרך זה צריך בירר כי מי יאמר שכוונתו רצויי פן הוא רק לרמאות, וביען כי יעקב אבינו הפריש אי"ע מכל ספק ורק בה' לבדו בטח לבו, ובאמת בכל מקום שהאדם מכניס את עצמו בספיקות בעבודת הש"י ובדברים הצריכים בירור אם יתברר לטוב אז הוא גדול ממי ששילק עצמו מספיקות ורק זאת היא בזרע יעקב לפי שיש להם מבטח עוז בהש"י שיברר הכל לטוב זה מותר לו להכניס עצמו בספק, אבל מי שאין לו מבטח עוז אסור להכניס עצמו בספק, כמו שעשו הכניס עצמו בדברים שנתבררו אח"כ שהי' רעים, כי לא מברר הקב"ה לטוב רק את ישראל, כמו שנתבאר בפסוק וצדקה תהי' לנו, וכל מי שאינו מזרע יעקב טוב לפניו לצמצם אי"ע בכל מיני צמצומים כמו שנתבאר בענין גרים שאסורים להכניס עצמם בספיקות, ולפיכך יצחק כאשר ראה שעשו מכניס עצמו בדברים כאלו אמר אם יתברר זה יהי' גדול מיעקב, אך הש"י העיד עליו אח"כ שלא היתה כוונתו לשם שמים, וכן גם בישראל נמצאו נפשות שמתורים להכניס עצמם יותר בספיקות מנפשות אחרות אף שאלו ואלו מזרע יעקב כמו הענין של שמעון ודינה כי לוי לא חפץ לקחתה כי ירא לנפשו פן אין כוונתו בעומק לשם שמים, כי כל שבט לוי הם ביראה והסתלקות מספק אצלם כמ"ש אצלם ואתנם לי מורא כו' ועי"ז יצאו מאתם כהנים שנכנסים לפני ולפנים, ועי"כ נתברר החיים שלהם מיד כמו שיתבאר בפ' קרח בהמטות, אבל שמעון הכניס עצמו בספק ואמר ח"ו שאני מחזיק עצמי לנואף, ונשא את דינה והכניס עצמו בדבר הצריך בירר, כי אמר שהוא בטוח בה' שיברר לטוב שכוונתו לא הי' רק להוציאה משכם וכל כוונתו היתה רק לשם שמים, ועי"כ הי' צריך כל שבט שמעון לברורין בדברים כאלה, כגון זמרי שהי' אומר ג"כ שכוונתו טוב כמו שיתבאר במקומו ולעתיד כשיתברר שבט שמעון יהי' מעלתו גדול משל לוי:

ספר מי השילוח - פרשת ויחי

ויאמר אלקים אשר התהלכו אבותי לפניו האלקים הרועה אותי מעודי. היינו שיעקב אבינו הני' מקטין עצמו נגד אבותיו אברהם ויצחק, ואמר כי להם הי' חכמה ובינה גדולה מאד עד כי

הרחיבו את רצון הש"י מעצמם, ואף אם פתח להם הש"י פתח קטן, היו מרחיבים ומתפשטים אותו בחכמתם כדי לעשות רצון בוראם והבינו אף בדבר שלא האיר להם הש"י מפורש, וזה פי' אשר התהלכו היינו שהי' הולכים בכחם, אבל אני האלקים הרועה אותי מעודי עד היום הזה היינו בכל פרט מעשה שאני עושה, אני צריך שהש"י יאיר עיני איך הוא רצוני ית', ואף בזה המעשה שראיתי איך הוא רצוני, אם רצוני לשנותה, מ"מ צריך אני לראות גם בפעם השנית איך הוא רצוני ית', ובאמת בזה הענין היה יעקב הגדול שבאבות כי זאת היא מדרגה גדולה שהש"י מנהיג את האדם תמיד, וזאת הי' תפלת דהע"ה הי' רועי לא אחסר היינו שלא אחסיר השגחת הש"י עלי ורק שיהי' רועה אותי תמיד וגם אני אכיר תמיד שהש"י הוא רועי, כי הש"י בטובו מנהיג כל דבר אך שהאדם מחזיר פניו ואינו רוצה לצפות ולהתפלל, ובעת שהאדם יתפלל תפלה שלימה אז תיכף יענה, ויראה כי הש"י הוא הרועה וזה פי' לא אחסר היינו שלא אחזיר פני ממנו:

בראשית פרק מח פסוק טו

ויברך את יוסף ויאמר האלהים אֲשֶׁר הִתְהַלְכֶׁנּוּ אֲבֹתַי לִפְנֵינוּ אֲבָרְהָם וְיִצְחָק הָאֱלֹהִים הִרְעָה אֹתִי מֵעוֹדֵי עַד הַיּוֹם הַזֶּה:

Starting next week, Wednesday, November 30th – for Parshat Vayetze – Rabbi Brovender's shiur will be meeting on **Wednesday evenings at 8:00pm** at R. Benny Lau's **Beit Kneset Ramban**, 4 Amatzya Street, in Jerusalem's German Colony (for directions: www.tinyURL.com/Ramban)

Please let friends know!